

Adagio de Miquel Creus

 quaderndelesidees.press/adagio-de-miquel-creus

Temps de lectura: 7 minuts

Oliver Mancebo

Durant l'última meitat del segle passat, els fúnebres acords de l'Adagio per a orquestra de corda i orgue en sol menor, o *Adagio* d'Albinoni, els trobàvem fins a la sopa. Se sentien a pel·lícules tan dispars com *L'année dernière à Marienbad*, *L'enigma de Gaspar Hauser* o *Flashdance*, entre moltes altres, i també en discos com *An American Prayer* de *The Doors*, quan Jim Morrison recita sobre un arranjament adaptat a *Feast of Friends*; i fins i tot Dyango i Camilo Sesto van utilitzar-la aquí com a base als anys vuitanta. El que no era tan comú és que aquesta peça clàssica servís de banda sonora en una novel·la *underground*, com és el cas, però permeteu-me fer marrada.

Tomaso Giovanni Albinoni, per qui no ho sàpiga, va ser un misteriós compositor venecià del Barroc; i dic *misteriós* perquè se'n sap poc de la seva vida. L'òpera va fer-lo cèlebre, però avui és famós per aquest adagio. El més curiós, no obstant això, és que l'*Adagio* d'Albinoni ha resultat no ser d'Albinoni: segons perquisicions recents; en realitat el va compondre passada la Segona Guerra Mundial el musicòleg Remo Giazotto, el qual va plagiar els primers acords d'una ària de Bach per fer-lo passar fraudulentament com a obra original del venecià. Però, a més de l'engany musical, resulta oportú esmentar un altre succés que va rodejar la vida (o la mort) d'Albinoni i que tinc la intenció d'utilitzar (de manera capciosa, ho reconec) per a filar les costures d'aquest barroc relat biogràfic.

Pels volts de 1740, va publicar-se a França una col·lecció de sonates com la seva obra pòstuma, i així els historiadors van donar per fet que el mestre havia mort prematurament abans de la data. Ara bé, s'ha descobert que Albinoni va continuar vivint molts anys més sense compondre res en l'últim període de la seva vida.

Molt bé. Doncs quelcom de semblant va ocórrer amb el compositor de l'«òpera» que ens ocupa: Miquel Creus.

Miquel Creus, per a qui no ho sàpiga, va ser un misteriós novel·lista i pintor vigatà adscrit al *postbeat* i al *postpunk*; i dic misteriós perquè se sap poca cosa de la seva vida. Neix el 1955 en el si d'una família catòlica que l'interna com a novici (atenció) en un monestir regentat per germans maristes. En sortir, ja major d'edat, «viu en diferents països d'Europa i Amèrica, i

**Iniciar
descarga**

Editar y
guardar
plantilla

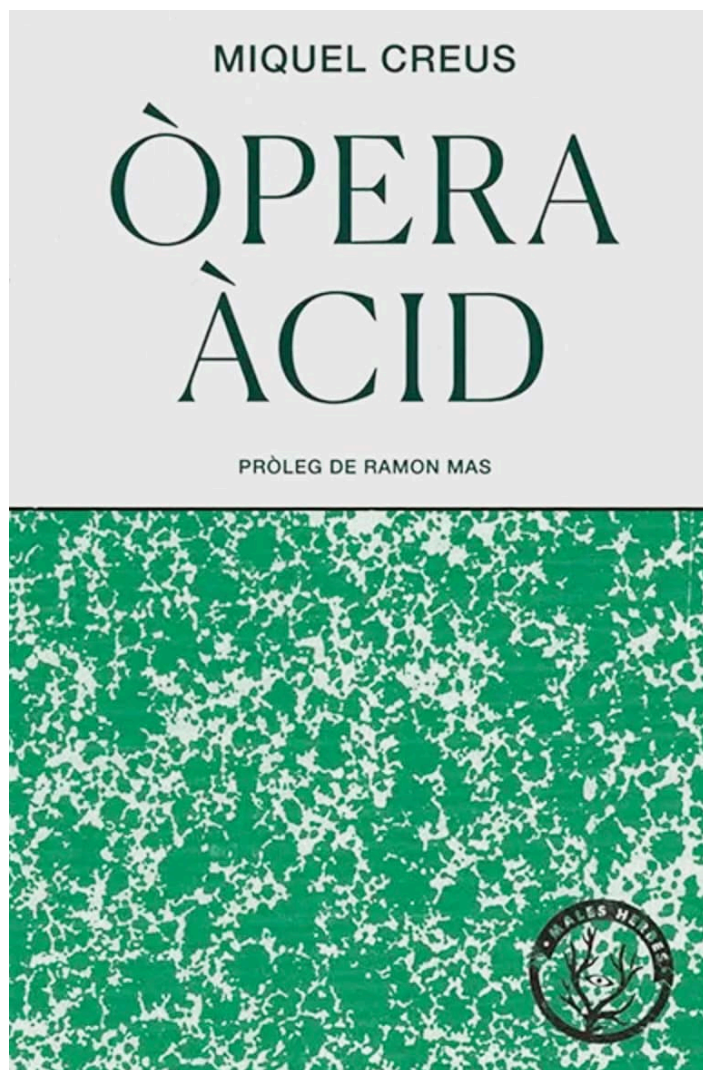
que retrata un tèrbol amor sàfic amb el *Nocturne de Siouxsie and the Banshees* com a pista de so. El llibre conté alguns dels amaniments (l'obstinació dramàtica, una certa ambigüitat sexual dels personatges i el descarnat retrat del seu crepuscle generacional) que serviran per a salpebrar la seva segona i última obra, la que avui ens interessa i per la qual Miquel Creus passarà a (als marges de) la Història: *Òpera Àcid* (Edicions 62, 1989).

Ras i curt, *Òpera Àcid* és la novel·la més dura, fosca, perifèrica i càustica sobre l'addicció a l'heroïna mai escrita en la llengua de Pompeu Fabra. O mai escrita, punt. Finals dels vuitanta: un paio recorre els carrers d'una ciutat d'aires victorians buscant cavall per a injectar-li a la nena ionqui de qui té cura. No sap per què la petita és addicta al cavall, si va enganxar-se ja al ventre de la seva mare o què, només que no li queda ningú més al món i que necessita heroïna. Tota l'acció transcorre durant un dia i una nit; i comença i acaba en un apartament amb una atmosfera molt densa, molt fotuda, molt opressiva, on sona música clàssica tota l'estona. Allà rep la visita d'una vella amiga que l'intenta reconnectar amb el món d'allà fora i la seva vida anterior, mentre ell passa de tot. A penes hi ha un parell de personatges més en tot el relat, i la trama segueix una estructura com d'òpera italiana. Tot i el títol i el context històric, a *Òpera Àcid* la música acid brilla per la seva absència. Tampoc hi ha tenors ni mezzosopranos. La veritable i omnipresent banda sonora del text és l'*Adagio* d'Albinoni, que persisteix com acúfens al cap del protagonista.

Que un llibre així arribés a impremta (com la seva primera novel·la) responia a la voluntat d'alguns segells d'integrar noves veus a l'artrític món literari català del moment, però el vigatà va transitar-hi amb el sigil i la discreció d'un ninja (les hemeroteques recullen una sola ressenya del llibre: «'Òpera Àcid': la solitud dels anys vuitanta», de Lluís Figuerola, publicada al diari *Avui* el 27 de gener de 1990). Després d'això, i esprement el símil del ninja, Creus alliberà una bomba de fum i va desaparèixer sense deixar cap rastre —i sense que ningú sentís la necessitat de trucar en Paco Lobatón perquè el busqués, tot sigui dit.

Tot i això, quinze anys després, una (minsa) nòmina de *freaks* acabarà rendint culte a aquesta novel·la rara dels vuitanta (bàsicament, exegetes de William Burroughs que només s'arriben a la Facultat de Filosofia de la UB per a fumar porres al bar de l'edifici). L'aquesta *freaks*, tenint en

Però, com Albinoni, Miquel Creus no havia mort.

Tampoc estava exactament «de parranda». Malivia a Berlín, dins les estrictes fronteres del Kreuzberg, on havia format una família i pintava quadres amb el mateix menyspreu aristocràtic per l'economia motriu.

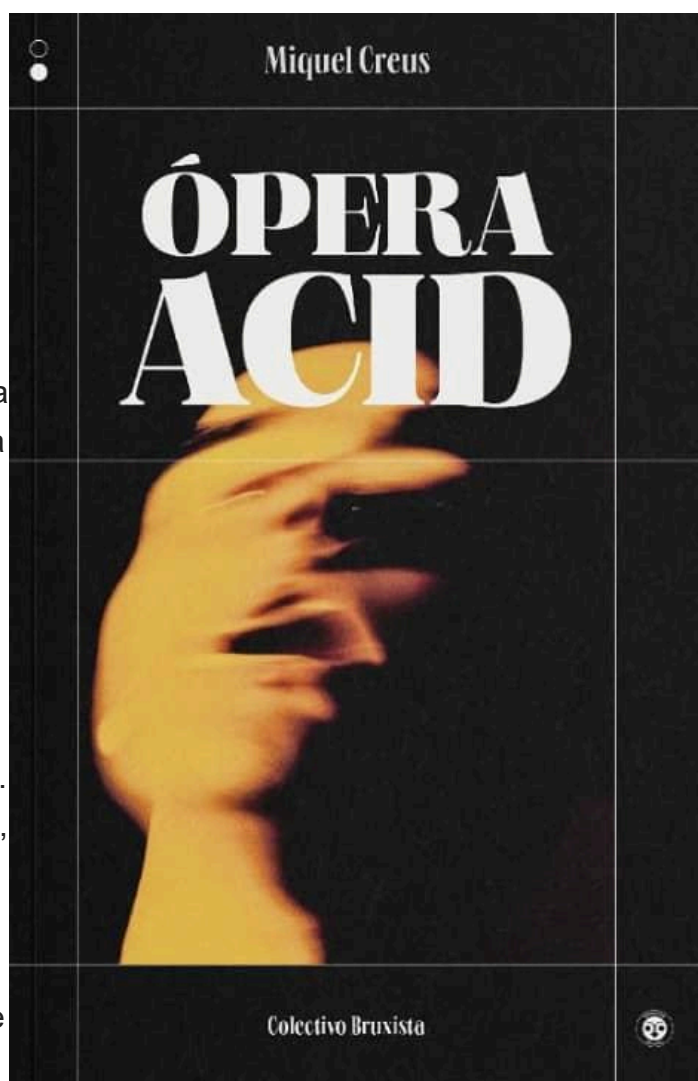
El món de la Naida

Viatgem ara a la costa est dels Estats Units, al diumenge 28 de setembre de 1980. Els dispensadors de diaris comencen el dia amb un estremidor reportatge sota la capçalera de *The Washington Post*. En portada, la il·lustració d'un nen negre, de rostre rodó i angelical, amb el bracet subjectat per les tosques mans d'un adult que li injecta «alguna cosa». El text, intítulat «[El món d'en Jimmy](#)», furga en la breu però sensacional biografia d'un nen l'esmentat univers del qual són «les drogues dures i els calers fàcils». Jimmy té «pèl abundant, ulls vellutats i marques d'agulla com a pigues sobre la pell suau de bebè dels seus braços prims», viu amb la mare i amb en Ron, la seva parella, en un gueto de Baltimore, té vuit anys i és ionqui des dels cinc. «Cada dia, els addictes li compren heroïna al seu padastre, al menjador de casa seva. Després "cuinen" i s'injecten als dormitoris. [...] En Jimmy prefereix aquest ambient al de l'escola.» La cirereta del pastís, una detallada descripció de com en Ron xuta una dosi d'heroïna al «fràgil braç del petit Jimmy».

interroga als capítosts del diari (els mateixos que van destapar el Watergate), però ells, és clar, s'escuden en la Primera Esmena de la Constitució. La signant, per cert, és una tal Janet Cooke, una jove reportera amb un currículum rutilant, fixada només uns mesos enrere, la qual rebrà ni més ni menys que el premi Pulitzer per descobrir i denunciar la situació d'en Jimmy. Amb tot, l'exposició pública del guardó destapà que la brillant redactora va mentir al seu currículum, i qui diu mentides se'n va a l'infern... Poc després, l'escrutini dels seus caps i la pressió de la seva pròpia ànima l'obliguen a escriure una nota confessional al periòdic: «En Jimmy no existeix, tampoc la seva família. La meva crònica, un invent. Vull retornar el premi» (aquesta història s'explica amb detall a *Janet's World: The Inside Story of Washington Post Pulitzer Fabulist Janet Cooke*, de Mike Sager, publicat per NeoText el 2020).

Janet Cooke, com Remo Giazotto amb l'*Adagio* d'Albinoni, havia colat un frau. I aquest frau va travessar la bassa gran, fins als molls de la costa mediterrània, i va anar terra endins, fins a la plana de Vic, just el poble d'en Miquel Creus.

El dissabte 2 de març de 1985 els quioscos espanyols comencen el dia amb una estremidora entrada sota la capçalera d'[El País](#): «És baixet, simpàtic, i no es distingeix d'altres nens de la seva mateixa edat. En Pol, de vuit anys, és el cas més precoç d'addicció a l'heroïna que s'ha registrat a Espanya. Va iniciar-se amb només sis anys, inhalant paperines que li sostreia al seu pare, addicte a les drogues dures. Quan el pare va sortir de la presó Model, de Barcelona, va decidir abandonar el cavall i va ingressar juntament amb el seu fill en un centre de desintoxicació de Sant Feliu de Codines (Barcelona). En Pol va estar tres dies intranquil, ansiós i sense poder agafar el son. Era víctima de la síndrome d'abstinència, de l'irreductible *mono*. El pare era administratiu i la família vivia a Vic, la capital de la comarca d'Osona». Signa un jove Màrius Carol —el qual dècades després serà nomenat director de *La Vanguardia*—, però si llegiu la notícia arrufant el nas (ara que en coneixeu els antecedents) us adonareu

el 1995; una mena de Synanon nostrat. Un reescalfat de la invenció de Janet Cooke difós a tall de cortina de fum per a distreure l'atenció de les acusacions per maneig indegut de fons i evasió de divises que en aquell moment pesaven sobre aquesta fosca organització, a fi d'aconseguir el favor de Jordi Pujol a Catalunya.

Va basar-se Miquel Creus en aquesta suposada notícia real per a crear la quimèrica Naida, el personatge central d'*Òpera Àcid*, la nena addicta a l'heroïna? És ben possible, i tant. La presumible *fake new* que El Patriarca va colar a *El País* per força deuria produir un gran enrenou en una ciutat petita i piadosa com és Vic. És més que probable, fins i tot, que l'autor d'aquest llibre, tenint en compte que havia viscut als Estats Units, seguís abans l'escàndol del «Jimmygate» i compregués de primera mà el potencial fabulesc dels nens ionquis.

I, així i tot, alguna cosa fa pensar que la petita Naida va existir realment: quan els editors de Males Herbes (dos d'aquells estudiants de filosofia fumetes i burroughsians) van aconseguir localitzar l'autor a Berlín per a proposar-li, el 2019, la reedició d'*Òpera Àcid*, ell hi va consentir, però es va negar a rebre diners en concepte de drets d'autor, al·legant el gran dolor que li provocava aquesta novel·la, en gran part autobiogràfica.

Un mes després de la seva publicació, Miquel Creus va morir.

Si t'ha agradat aquest article i vols rebre un butlletí amb els nous articles que publiquem envia'ns el teu correu electrònic i et subscriuràs a la Newsletter de Quadern.

Nom (obligatori)

Correu electrònic (obligatori)

Marca la/les Newsletter/s a la/les que et vulguis inscriure (obligatori)

Quadern de les ideesCapital Natural

He llegit i acceptat les condicions establertes en l'[avís legal i política de privacitat](#).

[Oliver Mancebo](#)

Van posar-li el nom per l'Oliver Twist. En aquestes condicions dickensianes, la seva primera feina va ser la de nen pintor de figuretes del pessebre, barrufets i mortadell·los de goma. Potser d'aquí ve la seva obsessió per la cultura pop. Anys més tard, va fer molts torns de nit (a

[Llegir més](#)

Articles relacionats
